

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Kiitämme mahdollisuudesta tutustua luonnokseen maaseutupoliittisesta selonteosta. Selonteko on perusteellisesti laadittu ja antaa kattavan kuvan maaseutupolitiikan suuntaviivoista.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Pidämme tärkeänä, että kotimaisen ruuantuotannon edellytykset ja kotimaiset elintarvikeketjut nostettaisiin painokkaammin esiin osana maaseutupoliittista selontekoa. Hallitusohjelmassa korostetaan kotimaisen ruuantuotannon merkitystä osana huoltovarmuutta ja alueellista elinvoimaa. Tavoitteena on ollut lisätä elintarvikevientiä, mikä on osaltaan niin talouskasvua kuin huoltovarmuuttakin lisäävä toimi. Kotimaisen ruuantuotannon turvaaminen on tärkeä tavoite, joka vaatii vahvaa poliittista sitoutumista ja vaikuttamista myös EU:n tasolla.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Tilannekuva ja muutostekijät on kattavasti kuvattu. Työvoiman saatavuuden ja asuntomarkkinoiden tasapainoisuuden näkökulmasta on tärkeää, että maaseutupoliittisessa selonteossa nostettu esille etätyömahdollisuuksien lisääminen ja monipaikkaisuus. Paikasta riippumaton etätyö lisää mahdollisuuksia valita asuinpaikka maaseudulta tai kauempaa kasvukeskuksista. Samalla paranevat mahdollisuudet vähentää rakennetun ympäristön vajaakäyttöä väestöltään taantuvilla alueilla.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

-

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks (Anna vastaukset monivalintakysymykseen kohdassa seitsemän Muut täydennystarpeet)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Näkökulmastamme tärkeimmät tavoitteet ovat digitaalinen ja fyysinen saavutettavuus, talouden uudistumista tukevien rakenteiden vahvistaminen sekä

toimintaedellytysten, luottamuksen ja tulevaisuususkon voimistaminen.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuosituks (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

Näkökulmastamme tärkeimpiä kehittämissuosituksia ovat seuraavat:

3. Kestävä liikkuminen ja liikenne

4. Yksityisteiden kunto

6. Maaseutuvaikutukset, asuminen ja talouden rakenteet

11. TKI-rahoitus, innovaatiojärjestelmä ja pienet toimijat, nuoret ja naiset

12. Osaaminen ja työvoima

Maaseudun vetovoiman kannalta tärkeitä ovat erityisesti tieverkon kattavuus ja tietoliikenneyhteyksien palvelutaso. Selonteossa on nostettu aiheellisesti esille huoli alempiasteisen

tieverkon ja yksityistieverkon kunnosta ja ylläpidosta. Alemman tieverkon riittävä palvelutaso on tärkeä edellytys asukkaiden lisäksi muun muassa metsäteollisuudelle, maa- ja metsätaloudelle sekä elintarviketeollisuudelle. Maaseudulla korostuvat tieverkon päivittäinen liikennöitävyys ja talvihoito. On tärkeää, että kehittämissuosituksissa on nostettu erikseen esille yksityisteiden kunto ja liikennöitävyys. Pidämme tärkeänä Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksessa asetettua tavoitetta, jossa yksityisteiden valtionavustusten määrärahataso korotettaisiin vuodesta 2029 alkaen. Satsaukset yksityistieverkkoon ovat yksityistieverkon laajuus huomioon ottaen korotuksesta huolimatta vaatimattomat, yhteensä noin 10 milj. euroa vuodessa.

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Vuonna 2025 käyttöön otettu puhtaiden investointien verohyvitys koskee vain suuria, yli 50 miljoonan euron investointihankkeita. Tämä rajaa pk-sektorin pääosin ulos, vaikka myös niillä voisi olla investointeja, jotka soveltuvat verohyvityksen piiriin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi teollisuuslaitosten päästövähennys- ja energiatehokkuusinvestoinnit. Myös maaseutualueiden elinvoimaisuuden kannalta olisi perusteltua, että investointiverohyvityksen soveltamisalaa laajennetaan pk-yrityksiin, kun hyvitystä jatketaan 2026 alkaen.

Kestävän liikkumisen ja liikenteen yhtenä näkökulmana esille tulisi nostaa autokannan sähköistyminen, joka etenee verrattain hitaasti kaupunkiseutujen ulkopuolella. Maaseudun pientalovaltaisessa rakennuskannassa kotilatausmahdollisuudet ovat hyvät, ja sähköauton käyttökustannukset ovat Suomessa selvästi bensiini- ja dieselautoa edullisemmat. Sähköistymistä on hidastanut ensisijaisesti sähköautojen korkea hankintahinta. Hallitus on linjannut sähköisten työsuhteautojen verokannusteen jatkamisesta, joka nopeuttaa autokannan sähköistymistä ja lisää edullisten sähköautojen määrää vaihtoautokannassa. Autokannan sähköistymistä olisi mahdollisuus nopeuttaa kotitalouksille suunnatuilla hankintatuilla ja romutuspalkkioilla.

Sosiaalisen ilmastorahaston kautta hankintakannusteita olisi mahdollisuuksien mukaan kohdennettava alueille, joissa ei ole joukkoliikenneyhteyksiä ja joissa tulot ovat keskimäärin alemmat kuin kaupunkiseuduilla. Muun muassa Ruotsissa sosiaalisen ilmastorahaston kautta rahoitettuja sähköisen liikenteen hankintatukia kohdennetaan erityisesti maaseutumaisille alueille.

Etätyö ja monipaikkaisuus lisäävät tarvetta pitkämatkaisille joukkoliikenneyhteyksille, sillä vaikka ne vähentävät päivittäisten työmatkojen määrää, etätyöhön liittyy useimmiten pidentyneet matkat työpaikalle ja työasiointimatkojen määrän kasvu. Maaseudun ja maakuntakeskusten näkökulmasta tärkeitä ovat maakuntakaupunkien väliset yhteydet, joista on hyvät liityntämahdollisuudet julkiseen liikenteeseen henkilöautolla.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohteisesti:

4. Yksityisteiden kunto

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet (anna tässä kohdassa vastaukset kohdan viisi monivalintakysymyksiin)

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Kalenoja Hanna
Keskuskauppakamari